

Затверджую:

Ректор

М.І. Черновол

« 30 » серпня 2019 р.

Положення про соціально-психологічну службу Центральноукраїнського національного технічного університету

1. Загальні положення

1.1. Соціально-психологічна служба (далі – Служба) Центральноукраїнського національного технічного університету (далі – ЦНТУ) є важливою ланкою підготовки фахівців з вищою освітою і сприяє розвитку особистісного, інтелектуального, професійного потенціалу студентів, формуванню готовності до самостійного життя після навчання, адаптації до нових соціальних умов.

1.2. Базою діяльності психологічної служби є кафедра суспільних наук, інформаційної та архівної справи ЦНТУ, підпорядковується ректору університету з усіх питань діяльності і знаходиться в оперативному управлінні керівника центру з виховної роботи; співпрацює з Департаментом охорони здоров'я Кіровоградської обласної державної адміністрації, Управлінням молоді та спорту Кропивницької міської ради та іншими організаціями та установами; створюється з метою забезпечення соціально-психологічної підтримки абітурієнтів, студентів, науково-педагогічного складу та співробітників ЦНТУ, своєчасного і систематичного вивчення психофізичного розвитку здобувачів освіти, мотивів їх поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, гендерних та інших індивідуальних особливостей, сприяє створенню умов для виконання освітніх і виховних завдань закладів вищої освіти.

1.3. У своїй діяльності Служба керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», іншими законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Законом України про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг, Статутом Центральноукраїнського національного технічного університету, а також Положенням про психологічну службу у системі освіти України затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337, наказами ректора.

1.4. Призначення Служби – сприяння взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів вищої освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, розвитку особистісного і творчого потенціалу майбутнього фахівця з

вищою освітою завдяки активізації самопізнання та самовдосконалення на різних етапах навчання; організаційне забезпечення соціального захисту студентів з числа дітей-сиріт, осіб з особливими освітніми потребами, студентів з малозабезпечених та багатодітних сімей та ін.

1.5. Діяльність Служби базується на принципах науковості, наступності та плановості, цілісності, інформаційної доступності, поваги, співробітництва, колегіальності, демократизму, системного підходу до розробки і впровадження до освітнього процесу сучасних наукових досягнень національної вищої школи та зарубіжжя з питань психологічної та соціальної підтримки освітнього процесу у закладах вищої освіти.

1.6. Служба здійснює свою діяльність у тісному контакті з органами охорони здоров'я, молоді та спорту, соціальної політики, внутрішніх справ, іншими органами виконавчої влади, а також комунальними закладами соціального захисту сім'ї і молоді, іншими зацікавленими відомствами, а також – із громадськими та благодійними організаціями, фахівцями із соціальної роботи об'єднаних територіальних громад.

1.7. Соціально-психологічне забезпечення освітнього процесу ЦНТУ здійснюють працівники Служби, науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти, за необхідністю працівники інших відділів ЦНТУ, волонтери.

2. Мета соціально-психологічної служби

2.1. Активно сприяти формуванню особистісного, інтелектуального потенціалу студентів, їх соціально-психологічній адаптації до життєвих умов.

2.2. Допомогати створювати соціальні та психологічні умови для розвитку творчих здібностей пізнавальної та мотиваційної сфери особистості майбутніх фахівців.

2.3. Надавати психологічну та соціальну підтримку у подоланні відхилень в інтелектуальному, особистісному і професійному розвитку студентів, а також у розв'язанні конфліктних ситуацій.

2.4. Сприяння у створенні позитивного соціально-психологічного клімату у колективах студентської молоді, науково-педагогічного складу та осіб, залучених до освітнього процесу, проведення заходів, спрямованих на профілактику стигматизації і дискримінації у оточенні ровесників, формування дружнього та неупередженого ставлення до дитини з особливими освітніми потребами, сприяти створенню інклюзивно-освітнього середовища.

2.5. Надавати психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні висновки фахівця та інформаційні послуги учасникам освітнього процесу та іншим організаціям відповідно до цілей та завдань системи освіти.

3. Завдання соціально-психологічної служби

3.1. Вивчення та узагальнення вітчизняного і зарубіжного досвіду та досвіду інших закладів вищої освіти з питань психологічної та соціальної підтримки студентів та науково-педагогічних працівників закладу освіти.

3.2. Сприяння науково-педагогічним працівникам університету в створенні соціальної ситуації розвитку, що забезпечує психологічні умови для охорони здоров'я і розвитку особистості студента та інших учасників освітнього процесу.

3.3. Сприяння створенню психологічних умов для розвитку творчих здібностей, пізнавальної та мотиваційної сфери особистості студента в освітньому процесі.

3.4. Сприяння вирішенню освітніх і виховних завдань, професійної гнучкості студентів, формуванню соціальної компетентності як передумови ефективної соціалізації молоді, а також соціалізації студентів з особливими потребами.

3.5. Надання допомоги студентам у визначенні своїх можливостей з урахуванням індивідуальних особливостей, соціально-психологічний супровід студентів із особливими освітніми потребами це:

3.5.1 підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу студентів, науково-педагогічних працівників, створення сприятливих умов для взаємодії студента з особливими освітніми потребами з соціальним середовищем та їх адаптації до нових умов життєдіяльності (за потребою та запитом);

3.5.2. соціально-психологічна діагностика, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку студентів з особливими освітніми потребами;

3.5.3. з метою корекції поведінки та особистісних проявів у роботі зі студентами з особливими освітніми потребами в рамках групової роботи організуються тренінги тощо, корекційні заняття можуть проводитись індивідуально зі студентом з особливими освітніми потребами;

3.5.4. надання консультативної допомоги науково-педагогічним працівникам у роботі з інклюзивними студентами (за запитом).

3.6. Поширення інформації про засади інклюзивного навчання серед науково-педагогічних працівників, батьків, студентів з метою формування дружнього та неупередженого ставлення до студента який має інклюзію.

3.7. Фахівці Служби формують психологічну готовність учасників освітнього процесу (студентів, батьків, науково-педагогічних працівників) до взаємодії зі студентами з особливими потребами через проведення заходів, зміст яких спрямований на подолання упередженого ставлення до студентів з інклюзією, руйнування міфів і стереотипів, дискримінації.

3.8. Допомога науково-педагогічним працівникам університету та іншим працівникам закладам освіти в освітньому процесі студентів та формуванні у них

принципів взаємодопомоги, толерантності, відповідальності, впевненості у собі, здатності до активної соціальної взаємодії.

3.9. Інформування з питань працевлаштування соціально незахищених категорій студентства та сприяння цьому.

4. Функції соціально-психологічної служби

4.1. Діагностично-прогностична – психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку.

4.2. Організаційно-методична – визначення стратегії, мети, завдань, планування діяльності Служби та координація взаємодії учасників освітнього процесу

4.3. Корекційно-розвиткова – система впливів, спрямованих на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів тощо у здобувачів вищої освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному та інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх, інтелектуальних, загальних, спеціальних та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів вищої освіти, надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам вищої освіти з метою адаптації до навчання і життєдіяльності.

4.4. Консультативна – допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

4.5. Просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав дитини, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення особистості. Її моральний та соціальних розвиток. Профілактика та попередження негативних впливів.

4.6. Соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства (фізичного, економічного, психологічного, соціального тощо)); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів вищої освіти та інших верст населення.

4.7. Працівники Служби здійснюють діяльність як у закладі освіти (психологічна просвіта, діагностична, консультативна, освітня діяльність, обробка результатів досліджень тощо), так і за його межами (підготовка до проведення заходів, оформлення робочої документації, планування, звітність, робота у навчально-методичних та наукових центрах, громадських організаціях, надання психологічних висновків, думки фахівця тощо).

5. Основні напрями роботи соціально-психологічної служби

5.1. Практично-прикладний:

5.1.1. Психологічна діагностика рівня адаптованості студентів першого курсу до навчання у закладах вищої освіти та причин дезадаптації; рівня згуртованості студентських колективів на різних етапах навчання; окремих випадків, з метою виявлення причин незадовільної успішності (за потребою); рівня лідерського потенціалу студентів, які можуть виконувати лідерські доручення, психологічного здоров'я та благополуччя.

Проведення психодіагностичної роботи зі студентами різних категорій:

- студенти з інклюзією;
- незахищеними студентами.

5.1.2. Психологічне та соціальне просвітництво – ознайомлення студентів різних категорій з видами та формами психологічної та соціальної допомоги, котрі надаються психологічною службою із сучасними досягненнями психології та соціології.

Студенти з особливими освітніми потребами залучаються до участі в заходах просвітницького характеру разом з іншими студентами.

5.1.3. Соціально-психологічна профілактика – сприяння повноцінному розвитку особистості студентів і студентських груп, сприяння здоровому способу життя; попередження особистісних та міжособистісних проблем, соціально-психологічних конфліктів тощо.

5.1.4. Психологічне консультування – надання допомоги особистості у формуванні і збереженні адекватної самооцінки і адаптації до життєвих умов, подоланні кризових ситуацій, в особистісному і професійному розвитку;

Консультаційна робота також здійснюється зі студентами з інклюзією з метою вирішення особистісних проблем (за запитом).

5.1.5. Психологічна та соціально-психологічна корекція – активний психологічний вплив, спрямований на подолання відхилень в особистісному розвитку, на гармонізацію особистості та міжособистісних взаємин (деадаптованості окремих груп студентів до навчання у ЗВО; взаємовідносин у студентській групі, розвиток лідерських якостей старост студентських груп та навчання навичкам управління; розвиток навичок конструктивного спілкування студентів).

В роботі зі студентами з особливими освітніми потребами в рамках групової роботи з метою корекції поведінки, особистісних проявів та адаптації до нових соціальних умов проводяться тренінги (за потребою);

5.1.6. Тренінгова робота – виховання, навчання, підготовка, тренування та формування нових властивостей, вмінь та навичок для адаптації до нових умов навчально-виховного процесу та життєдіяльності студентів. Також проведення тренінгів для інших верст населення та суспільних організацій за запитом.

5.1.7. Психологічна реабілітація – надання психолого-педагогічної допомоги студентам, які перебувають у кризовій ситуації (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства тощо) з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності (за потребою).

5.1.8. Психологічна прогностика – наукові дослідження динаміки розвитку особистості студента у сучасних умовах; формування навичок індивідуального та групового консультивання у студентів-психологів; супервізія консультативної та корекційної діяльності студентів-психологів, дослідження за запитом інших громадських організацій.

5.1.9. Соціальна прогностика – формування професійних навичок студента соціального працівника та соціального педагога шляхом участі у різноманітних волонтерських проектах та програмах.

5.2. Профорієнтаційний:

5.2.1. Проведення моніторингових досліджень серед студентів на різних етапах навчання з метою аналізу і оцінки та простеження динаміки їх професійного і особистісного становлення у відповідності до вимог сучасного суспільства.

5.2.2. Виявлення спільно з педагогічним працівником та адміністрацією університету симптомів психічного перенавантаження, невротичних зривів у студентів та працівників закладу з метою їх профілактики, нормалізації психоемоційного стану.

5.3. Науково-дослідницький:

5.3.1. Узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду роботи соціально-психологічної служби, спеціалістів психологічних, соціальних та реабілітаційних напрямів.

5.3.2. Планування і проведення лонгітюдних досліджень, динаміки особистісного, інтелектуального та психічного розвитку особистості студентів, їх ставлення як спеціалістів до обраної професії, інноваційних розробок у сфері соціальної педагогіки та психології.

5.3.3. Розробка методик, технік і технологій роботи із здобувачами освіти, науково-методичних вимог до змісту діяльності працівників, нормативно-правових документів соціально-психологічної служби з врахуванням специфіки університету.

5.3.4. Участь у науково-дослідних, дослідно-експериментальних роботах з питання психології і соціальної роботи, проведенні незалежних наукових експертиз.

6. Забезпечення діяльності служби

6.1. На громадських засадах до Служби входять науковці та науково-педагогічні працівники практичної психології, загальної та соціальної психології,

соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи ЦНТУ, за необхідністю працівники інших відділів ЦНТУ. На волонтерських засадах можливо залучення студентів, магістрів що пройшли конкурсний відбір.

6.2. Для організації роботи Служби створюється психологічний кабінет. Кабінет має забезпечувати необхідні умови для різних видів роботи зі студентами та педагогічним працівником, має бути обладнаний необхідними технічними засобами та навчально- методичним матеріалом тощо.

6.3. Базою здійснення діяльності Служби ЦНТУ є аудиторний фонд факультету економіки та менеджменту, а також інші приміщення університету за потребою.

6.4. Структура та штатний розпис Служби визначаються ЦНТУ та фінансуються за рахунок власних коштів ЦНТУ відповідно до законодавства.

7. Права провідного фахівця, фахівця та соціального працівника соціально-психологічної служби ЦНТУ

7.1. Визначати види робіт з огляду на потреби закладу вищої освіти і інтересів освітнього процесу.

7.2. Планувати соціально-психологічну діяльність відповідно до рекомендацій закладу та установ соціально-психологічної служби.

7.3. Ознайомлюватися з документами, скаргами, що містять оцінювання його роботи, надавати щодо них роз'яснення.

7.4. Захищати професійну честь і гідність.

7.5. Здійснювати індивідуальну освіту (наукову, творчу, мистецьку тощо) діяльність за межами закладу освіти.

7.6. Отримувати методичну допомогу, в тому числі й супервізію та інтервізію, вільно обирати освітні програми, форми навчання, установи і організації, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації працівників соціально-психологічної служби.

7.7. Відмовитися від виконання розпоряджень в тих випадках, коли вони суперечать професійно-етичним принципам, та виконання діяльності, не передбаченої трудовим договором, посадовими обов'язками та планом роботи і інтересам закладу.

8. Прикінцеві положення

У разі змін у законодавстві та викликаню цим необхідністю до даного Положення можуть бути внесені доповнення, зміни шляхом їх розгляду на Вченій раді університету та затвердження наказом ректора університету.

Керівник ЦВР

О.В.Бевз